

Numărul 46. Oradea-mare 14/26 novembre 1899. Anul XXXV.

Agata Bârsescu.

T a t ă ! . . .

*Viață, viață de nimica! Strimte, lungi, afurisite
Sunt făgașurile tale uneori! Îngrozitor
E minutul, când, din somnul plin de vise fericite,
Glasul cel mai scump pe lume te deșteaptă, stri-
gând „mor!“*

*Me 'ntorsesem de la luptă, — prima luptă câștigată;
Flori, trofee pretutindenți, pretutindenți lauri . . . și
Când să-ți dăci și ție: „uite! bucură-te, căci mî-
ești tată“,
Soarta-n gât îți puse mâna și pe veci te-'nnăbuși.*

*Ai murit!.. Fatală vorbă pentru mine!.. Când pe
lume*

*Me ivii, eu n'am dăci „mamă“, — am dăci tristul
„a murit“;*

*Și-'ncepusem să-mi stîng dorul, dragăstos șoptind
est nume
Sfânt de „tată“, — dar blestemul, vai! mereu m'a
urmărit.*

*Ce să fac!.. Privind în gîuru-mi spre ce barcă de-
părtată*

*Să me-'ndrept, pe cine-n locu-ți îmi trimete Dum-
neșeu, —*

Plâng, zărind coșciugul tei;

*Plâng, de și de geaba-s toate și, cu inima crestată,
Dulce te sărut, șoptindu-ți pentru cea din urmă
dată;*

„Tată!..“

HARALAMB LECCA.

D u ș m ă n i e.

Me supăr, Florico!

— Și dacă te superi?

— Și dacă me supăr, ție îți pare bine?

— Dec! — și Florica mișcă întrecută din umeri,
învîrtind fusul mai repede și făcându-se că nici nu se
uită la Sivu . . .

E scurtă ziua, și cei dragi nici n'au când să se
întelnească. Toate dealurile din preajma satului răsună
de glasuri vesele, de șgomot de caré și buși.

E în toiul culesului. Din mila Celui de sus vițele
de abia își pot purta roada. Bunătatea lui Dumnezeu
a fost mare. Culegătorii se miră de așa cules, iar co-
pii sburdalnici n'au răbdare să adune toate chiorchi-
nele de pe o viță, ci trec repede la alta, care are stru-
guri mai pirguiti de căldura binefăcătoare a soarelui.
Din când în când glasul părinților se aude muștrător:
iară ați lăsat strugurii pe vițe? vinii înapoși de-î adu-
nați și țineți „postatea“!

Culesul merge în rënd. Oamenii se înșiră în ca-
pul viii și-și aleg fiecare un șir, și apoi dacă isprăvesc
„postatea“ se întorc îndărăt și iaș alta.

Copiii is neastempărați. La cules nu pot mânca

strugurii cum ar vré, sau cum ar avé poftă de altă
dată. O viță „grasă“ de aș, o „lugoșană“ de din colo,
o „lamporă“, mai o „țifa caprei“, și câte un „risling“
li ademenesc, și par că li cheamă să le guste strugu-
rii, cât is de dulci și buni. Și ei ascultă glasul, și iute
se satură. Ei! dar își mai aduc aminte și de „poghiri-
cit“. Ce bine le va căde atunci, când umblăud prin
vii vor află printre frunzele înroșite de brumă, câte un
„muc“ de strugure. Ce dulce-î atunci! și cât li de
gustos! Și așa, nu-î mirare, că cu gândul acolo, uită
și cu voia câte unul, dar și uitat rămâne, de cumva
ochiul grijitor al părintelui ori a mamei nu zărește, și
glasul se nu-î întoarce înapoi și li arată lucrul uitat.
De aci apoi vorbă și șgomot.

Când și când se mai aude și câte o pușcătură.
Culegătorii nimeresc peste câte un iepure uitat printre
vițe, strigă după el, chiuiesc și dacă pândășul se in-
tēmplă să fie în cale, îl și împușcă.

Florica încă a fost la cules, dar ai lor au ispră-
vit de vreme. De abia au adunat câteva decii de ferii
pe cari le-au și vëndut jidovului venit de la oraș să
adune mustul.

Ai lui Sivu culeg țile întregi și și atunci de abia
isprăvesc dacă își mai aduc și culegătorii. Ei nu vënd
vinul așa curēnd. Părinții lui nu-s lipsiți. Ci așteaptă
pân' mai târziu, să vadă ce preț are mustul, și dacă
li se împare îl vënd odată și capetă o sumedenie de
banii.

Mama lui Sivu merge ea mai întēi în vie, adună
strugurii cei mai frumoși ca să-î aibă pe iarnă, până
târziu în primăvară.

E scurtă ziua, dar lucrând de dimineața până ce
soarele se ascunde în pădurea de pe deal, tot te obo-
sești și de abia apuci să te odihnești.

Adecă să ne înțelegem bine: să odihnesc bătră-
ni, tinerii nu!

Cerul e senin, luna răsare mare, ca o țigale, fe-
tele iaș furca, își pun tort în caler și ies la uliță.
Lângă pod, în față cu casa jidovului, staș grămădite
câteva bărne lungi, aici se adună toate fetele, se a-
șează pe ele, își potrivesc furca, și încep a toarce, po-
vestindu-și pățaniile de peste ții orî cântând. Mai târ-
ziu vin și ficiorii, și celea câteva ceasuri trec așa de
iute! Mult nu staș. E cam rece seara și ori cum, vor-
bele de dragoste nu își dau prea multă căldură.

Florica e veselă. Pe fața-î rotundă, plină de dră-
gălașie, trece adese câte un nor fin de tristeță. O
creață aproape neînsemnată se iveșee pe la marginea
gurei, dar trece iute. Ceva o munceșce, dar ar vré să
ascundă. În mijlocul obrazilor e pârăguită, ca stugurii
cei copti. Sprincenile-î groase și negre cerueșce niște
ochi mici și neastempărați. Buzele-î umede își deșteaptă
poftea de a le sărută. În seara asta e ca nici când altă
dată. Dar iaș, Sivu vine pe pod Flueraș. Sosit, se
îndreaptă spre Florica și o prinde de bărbie.

— Auți Florico!

— Ce-î, Sivu?

— Ești veselă ca nici odată?

— Veselă? . . . da, ca la cules.

— Me ascuți să-ți spun o vorbă, o vorbă mare,
— și iar o apucă de bărbie.

— Te ascult! — răspunde ea, lovindu-l peste
mână.

— Ți-am adunat o corfă de struguri, șcii, pe
ales, și ți-î aduc mâne, dacă imi dai o sărutare!

— Măncă-ți strugurii! — și-î împinge încet cu
cotul mâni.

— Me supăr, Florico!
 — Și dacă te superi?
 — Și nu-ți pare rău, dacă me supăr?
 — Cine știe! — răspunde ea mai încet, iar mai târziu izbucnind în hohot strigă: Auțiți fetelor, Sivu dă o corfă de struguri pe o sărutare, care îi dați? — Toate rid de se prăpădesc.

Sivu se năcăjește. Îi așa de dragă Florica ca lumina ochilor. Toată ziua a fost cu gândul la ea, și când colo, ea îl face de ris. Nu știe ce să facă? să plece acasă? nu se îndură să se deslipească de acest bujor de față; să rămână? îl rid fetele. Stă pe cum-pene. Dragostea biruiește. Remâne. Ce să facă? Ca să nu apară, că e năcăjit de vorbele Floricii, ride și el.
 — Ei fetelor! grăbiți-ve cu tēgu, primiți o corfă de struguri pe o sărutare? că dacă nu, me duc mai departe!

— Nu fi așa grabnic, că vine Todosia lui Nichie și îi-a primii făgăduși!

Iar se face un ris de să te asurdească. Todosia eră o fată bătrână, stricată de vērșat, de ai crede că ai scobit-o cioarele.

Sivu iar se năcăjește, își îmbănue că de ce a remas.

— Rēmas bun Florico! — șoptește încet, pe când fetele se prăpădiau de ris.

— De ce te duci? mai rămâi, merg și eu îndată!

Sivu îngăduie iar și remâne. Ce n'ar face el, dacă țice Florica? E tiner încă. De abia de un an a apucat printre feciori. Pe buza-i de deasupra de abia îi mijeece mustața. Fața-i pârilită de soare îl face mai brunet decum e. Încolo e chipeș fecoru! Știe și carte, cântă așa de frumos, și e bogat din părinți. Câte fete nu pismușesc pe Florica, pentru că Sivu numaî cu ea își petrece! — Dați-i pace! — își țiice ele mângâindu-se, — îi tiner, o vėđut și el pe Florica, și gāndeșce că nu-i nime ca ea. I s'or deschide lui ochii, dar atuncî l-om purtă noi de nas cum om vré!

Sivu știe ce șoptesc fetele, dar nu-i pasă! E tiner, dar cu toate astea a băgat el de seamă, că nu-i fată ca Florica! Nu-i vorbă, sūnt ele și mai frumoase la față și mai gātate și mai împodobite dumineca la joc, dar nu-s așa bine făcute ca Florica, n'au așa mers frumos, așa ochi, așa buze, de să-ți pierdî capu!

Odată, nu așa de mult, într'o seară, Florica viniă de la isvor cu doue cofe cu apă. Sivu char să iese de la un vecin. Florica nu-l băgă în seamă și el, mergēnd încetișor pe urma ei, îi astupă ochii și repede ținēndu-i cepu între mână, o sărută cu atăta sefe. Așa eră de vesel de nicî să fi câștigat cine știe ce bunătăți! Florica l-a certat, nu-i vorbă! s'a făcut că-i supērătă, dar numaî „s'a făcut“. Iar Sivu, nu poate să nu-și aducă aminte de întēmplarea aceasta, fără de a-l cuprinde fiori de plăcere.

— Odată, măcar odată, — își doreșce adese, — odată încă de aș mai putē-o sărută, dar nu așa pe apucate, făr' ținēndu-o aproape, cu o mână pe după mijloc și cu cealaltă apucāndu-o de bărbia-i moale, și apoi îmbētat de farmec, să uit de mine câteva lungi clipite! . . .

N'are gust rău Sivu! ce folos inse, că par' că va trece multă apă pe vale până va ajunge să i se isbāndească dorul. Și ađi mai ales, a nimerit-o rău! Florica cântă și ride, dar în inima ei plānge lacrimi amare.

Într'un târziu se strică „șeđetoarea“. Fetele pleacă

cătră casă. Florica merge cu Sivu, casa lor e mai sus pe coastă, dar nicî unul nu se grăbeșce. De odată Florica oftează.

— Oftezi Florico? pe când eu ar trebui să fiu năcăjit. Ți-am spus de atâtea ori, că dorm cu gândul la tine și me trezesc cu dorul de a te vedé, iar tu? și ađi ți-ai ris de mine.

— Nu te iuți Sivule! Nu mī-am ris de tine, făr' am glumit numaî! — și ea o spune aceasta cu un glas așa de dulce, cât sunetul lui umple pe Sivu de atăta fericire.

— Florico dragă, de ce nu vrei să fi a mea? În primăvară tata me pune și pe mine între feciori cari ajung la sorți, ca să scap mai ușor și va da și banî, dacă trebuie banî mulți, ca să me știe scāpat de tot, și apoi . . .

— Tacî Sivule, nu mai spune! Eu nu pot fi a ta nicî odată! . . .

— Nicî odată? cum nicî odată? Nu te uită, că tata va strimbă doară din nas, că de ce nu iaș una bogată, dar crede-me că n'am să-l ascult. Numaî pe tine te vreaș eu, ori pe tine, ori atuncî nicî una!

— Las Sivule că mai este vreme de vorbit. Tu inse dedă-te cu gândul că va trebui să me uiți pentru totdauna. Eu sūnt săracă, nu-s pe placu la ai vostri și apoi de altcum . . .

— Și apoi?

— Tu șciî bine ce spune satu! Tata, Dumneđeu să-l ierte, încă a fost bogat odată, dar oamenii cei rei i-au māncat drăguța de moșie și murind el nī-a lāsāt pe noi sărace, iar mama n'o poate uită asta nici odată. Ea spune, că tată-t'o i-a fost unu dintre oamenii cei mai rei, și ori de câte ori îi năcăjită pe câte ceva, și se întēmplă de me vede stānd cu tine de vorbă, totdauna me ceartă. Mī-a fost așa de greș să ți-o spun asta, dar a trebuit s'o fac odată. Noapte bună!

— Eu n'am șciut-o asta, dar de altcum, dacă așa stă lucru, noi nu sūntem vinovați cu nimica. Eu nu ți-am făcut ție nicî un rău, din potrivă te am nesus de dragă. Florico — continuă Sivu, și fața bălae a lunei, ieșind de printre crengile unui plop, luminează chipul drăgălaș al fetei. El vede doue lacrimi strălucind ca doue pētriî scumpe în ochii ei micî, și nu se mai poate astēmpēră: o cuprinde de mijloc și o sărută lung și dulce, cum așa de mult doriă el. Fata nu se împotriviă. Ea își gāndiă, că asta are să fie pentru cea din urmă dată.

— Noapte bună Sivule! — îi țiice ea încă odată, desfăcēndu-se încet din îmbrășoarea-i caldă.

— Noapte bună Florico! Dumneđeu să fie cu cei bunî!

(Finea va urmă.)

A. C. DOMȘA.

Cugetări.

Mulți au stăpānit popoare și cetăți, dar pușini și-au putut stăpāni vișile.

Nimic nu e mai dulce și frumos decât de a muri pentru patrie.

În evenimentele mari se cunosc sufletele micî ca și talentele mari.

Geniul sare prăpăștiile, talentul face poduri peste ele.

Un basm din valuri.

*M'am dus odată 'ntre arini
Să-mi uit de multe rele,
Privind în lac la dragi lumini
De stele.*

*Și cum steteam ca să privesc
La 'nfuriate valuri,
Cum gliile le deslăpesc
De maluri,*

*Orî cum bătrâna luntre-o țin
Într'un continuu sbucium,
Din codru sună 'ncet și lin
Un buctum.*

*Și ca de farmece luat,
Tot lacul se alină,
Iară trestiușu 'ntins și lat
Se 'nchină.*

*Și luntrea chimbătă 'n coral
Și-n aur scump se schimbă,
Iar lebede pe luciă val
O plimbă.*

*Atât de mândre-s cât să spun
Nu pot, — și de curate,
Când gâtul măiestos îl pun
Pe spate.*

*Iar buctumul măi tânguios
Și măi aproape sună,
Vibrând, prin codru 'ntunecos
Răsună.*

*Și veți! — spre lac încet și drept
Al noptii domn pășește,
Luceafărul la el pe piept
Lucește.*

*Iar ochii negri-î strălucesc
Ca stele 'nvăpăiate,
Și bucle negre-î se 'ncrețesc
Pe spate.*

*Atât de blând e și frumos,
Și dulce-î e surisul, —
Nu-și face chip măi dragostos
Nici visul.*

*Apoi în luntre grațios
Din țermuri el pășește,
Iar glasul cornului duios
Doțnește.*

*Ascultă codrii de prin văi
Ce dulce cornul sună,
Și rid scaldându-se 'n vâpăt
De lună.*

*Dar apele-și rotesc a lor
Undiș în vuet mare,
Din unde țăua apelor
Răsare.*

*E vraja altei lumi ce 'n mări
S'a intrupat din spume,
Să nu-î găsești asemănări
In lume.*

*Atât de dulce — și-atât de blând
Sânt ochii ei albaștri,
Al bolților cerești plâpândi
Fiaștri.*

*Ea pe-aripele lebedei
Pășește ca pe treaptă
La luntrea-n cartă tubitul ei
Așteaptă.*

*Și ride — și-l privește blând,
Iar el de mână o prinde,
Din ochii lor amorul sfânt
Suride.*

*Se strîng în brațe și cu dor
Se 'ncheagă gură-'n gură,
De-a infinitului amor
Căldură.*

*Iar lebedele prin trestiuș
Îi duc pe unda verde, — —
Și luntrea 'n verdele desiuș
Se perde . . .*

*Dar codrii murmură când trec, —
Ci-î mântue izvorul:
„Codri-s nebuni și nu 'nțeleg
Amorul“*

V. E. M.

Cele dece porunci ale lui Sarcey.

Îată poruncile lui Moș Sarcey în privința purtării într'o sală de spectacol :

1. Să nu vii nici odată târziu la teatru.
2. Nu stârnești pe vecinii tei printr'o fresură și printr'o gesticulație extra-vagantă.
3. Nu întoarce spatele aceloră pe dinaintea căroră treci.
4. Bagă de seamă să nu-î calcii pe picioare.
5. Nu turbură spectacolul vorbind cu vecinii.
6. Nu ride și nu plânge cu ostentație, nici prea mult.
7. Dacă nu te poți lipsi de zaharicale, de fructe zaharisite, mănâncă-le fără a excita pofta vecinilor tei.
8. Dacă n'ai mintea destul de pătrunzătoare spre a te pute lipsi de un libret sau de un program, întoarce foile încetișor; nimic nu-î măi neplăcut decât sgomotul hârtiei într'un moment patetic.
9. La concerte, nu bate măsura cu capul sau cu piciorul: lasă șefului orchestrei grija asta.
10. La eșire, nu incurcă drumul ca să te uiți la cucoane sau să vorbești de feciorul tei. Du-te acasă fără sgomot și fără să superi pe ceilalți.

ÎNAINTEA JUDECĂTORULUI.

P e î a z.

*M'am uitat perdută 'n unde,
Ș-am vădut lucind o stea;
Ș-am vădut cerul albastru
Printre valuri cum plutea.*

*Ș-am gândit, privind în valuri,
La un cer cu blânde astre;
Ș-am vădut lucind în unde,
Doue stelișoare-albastre.*

MARIA CIOBAN.

P ă s ă r i c a.

De Elie Berthe.

Într-o zi când me preumblam, iarna trecută, prin grădina botanică, vădută un băețuș ca de 12 ani, care dedese la o parte zăpada și aruncă de mâncare păsărelelor.

Păsărelele cântau par' că ar fi voit să mulțumească băețutului pentru hrana pe care le-o da. Băețutul eră foarte mulțumit și căută să arunce de mâncare și păsărelelor celor mai sfoase, carî nu prindeau nimic din cauza celor lacome, încurajat de un servitor care îi ținea mai la o parte paltonul.

Me apropiă și eu și începu a aruncă păsărelelor bucățele dintr-o franzelă pe care o aveam și-î dîsei:

— Se vede că îți plac mult păsărelele.

— Da, le iubesc mult, dîse el întorcînd capul, pe când o lacrimă îi curgea pe obraz.

Înțelegi că acest lucru trebuia să ascundă o întemplantă tristă și încercai prin fel de fel de vorbe să smulg secretul băețutului. După ce se sfătui cu servitorul, el îmi dîse cu o voce blîndă:

— Da, iubesc aceste păsărele pentru că ele îmi reamintesc o întemplantă tristă; le iubesc nu ca alții carî le închid în colivii luându-le libertatea; le iubesc apărându-le și ajutându-le. Suspinând, el urmă cu vocea și mai tristă:

— Am avut o soră mai mică decât mine cu un an... eră așa de bună și miloasă, scumpa mea Nina! și iubiă păsărelele.

Vara trecută, la țară, me preumblam cu Nina prin pădure, când auđirăm deodată hărăitul unui herete la rădăcina unui tufiș. Nina s'a speriat și a voit să fugă, eu înse am oprit-o și am alergat să gonesc heretele care sbură mai departe. Dând la o parte rămurile, vădăurăm un cuib de păsărele sfărîmat de pasărea hrăpitoare.

Numai o păsărică mai eră vie între celelalte sfășiate de herete. Ea țipă ca și cum ar fi voit să ne ceară ajutor. Nina o luă în mână și-mi dîse: heretele a ucis pe părinții și frații ei, dacă vom lăsă-o aci, el poate să vie iar, sau va muri de foame.

— S'o luăm cu noi și s'o hrănim. Când s'o face mare, să-î dăm drumul.

Nina plină de bucurie, luă păsărică acasă, îi făcurăm un cuib și o ingrigirăm până ce prinse pene și se făcū mare.

Eră o presură. Ea se făcuse vioae și cântăreață, dar eră un cântec trist; par' că cerea libertate.

Spusei Ninii că a venit vremea să dăm drumul păsărelii, căci pentru asta o crescusem. Surioara mea luă păsărică în mână și ne duserăm în grădină, unde arborii erau înfloriți, să-î dăm drumul. Păsărică încercă să sboare din mână ei și Nina dîse: ingrata, o să ne uite îndată!

Sărutarăm amîndoi păsărică și-î deterăm drumul. Ea sbură repede despiciînd aerul și se aședă pe vîrful unui arbore, și începū să cânte așa de dulce și frumos că rupea inima Ninii. Surioara mea ședea la rădăcina pomului și privia țintă la păsărică; ne mai putînd să rabde de dorul ei, o chemă cu voce dulce: albăstrică! albăstrică!

Păsărică cum auđi vocea cunoscută, se scoborî și se puse pe umerii sorei mele. Cât de ferecită eră Nina și cum desmierdă pe păsărică „care începuse să cânte”! Obrajii ei erau scâlțați în lacrimi și păsărică le ștergea ușor cu aripele.

— Uite, îmi dîse Nina cu mândrie, păsărică nu vrea să me mai lase. Și în adevăr n'a mai lăsă-o.

Ochii băețutului erau plini de lacrimi. El urmă: Din acea zi, păsărică sbură liberă prin casă și recunoșcea pe surioara mea după umblet, după fâșiitu rochiei, după voce. Când Nina o chemă, ea sbură în grădină. Dimineața, Albăstrica se aședă la capul Ninii pe pernă și cântă s'o deștepte, apoi o mîngăia cu cîocul pe buze. Păsărică sărută pe Nina, înaintea mamei și a mea.

În timpul ăsta vara trecū și noi trebuiam să ne întorcem la Paris, unde Nina deveni bolnăvicioasă și în curînd nu mai eși din odaia ei. Servitoarele vorbiau încet și mama când îmi vorbia mie și Ninii, își ascundea fața și plîngea.

Păsărică se da lângă stăpăna ei, care inocentă ca un ânger îi povestia boala sa.

De multe ori am vădut pe Albăstrica, ședînd pe gătul alb al surorei mele și ascultînd-o ca și cum ar fi înțeles-o! Atunci Albăstrica nu mai cântă și ședea tristă. Când Nina eră ostenită și nu mai vorbia, păsărică întindea capul ei mic și o sărută, par' că ar fi voit să o mîngăie, apoi amîndouă adormiau în patul cel alb.

Într-o zi fui lăsă singur în odaia Ninii, care mi se părea că doarme, când o auđii că me chiamă și-mi dîse:

— Adio frățiorul meu; simț că mor. Unde e mama?

Am spus că mama vine îndată și căutam s'o liniștesc. Ea-mi dîse:

— Sărută-me!

Când m'am plecat s'o sărut, ea rămase nemișcată pe pernă.

Eră moartă!

Am cădut în genunchii plîngînd.

În acel moment păsărică care ședea pe pernă, la capul surioarei mele, scoase un țipăt trist și sbură afară pe fereastră care eră puțin deschisă.

Mi s'a părut că ved sufletul ângeresc al surioarei mele iubite, că sboară către cer cu aripele întinse...

Srîtîsei mână băețutului cu căldură. El îmi mulțumi și arătîndu-mi pe servitor dîse:

— Poate să spue și el cât am suferit. Surioara mea nu iubiă un ingrat.

Mergeam în tăcere, când îmi veni în gînd să-î întreb: ce se făcuse păsărică?

— După ce m'am făcū puțin bine, am cerut să me duc la cimitirul Père Lachaise, la mormîntul Ninii, și am ingenunchiat pe marmură rugîndu-me.

În apropiere auđi inse cântecul unei păsărele și ridi-când capul vędui pe un arbore o presură. Inima în-cepę să-mi bată cu putere și strigă:

— Albăstrica! Albăstrica! așa cum strigă biata mea soră. Păsărica veni și se așeđă pe degetul pe care îl întinsesem. Începui s'o sărut și o udam cu lacrimă... Păsărica sbură apoi pe coroanele cari erau puse pe crucea mormântului surorii mele; par' că ȃicea că eră tot a moartei!...

De câte-orî me duceam la cimitir, vedeam pe Albăstrica aproape de mormântul stăpânii sale. ȃiua cântă pe cruce și seara dormia în florile pe cari le duceam pe mormânt în fiecare ȃi. Acum câteva ȃile, o găsi moartă de ger pe mormânt. Nu voise să pără-sească pe stăpâna ei.

Băiatul isprăvi de spus trista istorie tocmai când ajuserăm la trăsura care-l aștepta. În momentul când să ne despărțim, îmi ȃise trist:

— Acum știi de ce iubesc păsărelele!

Setea de omor a furnicilor.

Furnicile, aceste mici animale de o potrivă renumite în luptă și artă, întocmai ca și albinele, sunt cele mai rășboinice ființe în întreaga lume a insectelor. Ele organizează rășboale ofensife și expedițiunii de jefuirii în toată forma, aranjază vânătoare de sclavi, pre-vin atacuri neașteptate și jefuirii și ucid cu o deosebită sete de omor tot ce le ȃese, mai slab decât ele, în-ainte.

Pentru mica lume a insectelor o colonie de fur-nici însemnează gîur împregiur groază și peire. Cine nu cunoașce încă barbarismul furnicilor, n'are decât să ridice un cuib de furnici de câmp, să-l închidă într'un sac și apoi să-l așeđe într'un loc de curënd cosit. În-dată ce furnicile au luat în posesiune noul teritoriu, se produce o neașteptată și generală panică între foștii locuitorii ai teritorului. Greerii dispar cât ai bate în palmă, și-și lasă culcușurile în voia întemplerii. Lă-custele, puceii de pământ, aleargă în ruptul capului în toate părțile. Pașangeni și gândacii își lasă pradă tot, să nu cadă cumva prada noilor stăpânitorii. Insec-tele mai neîndemânaticе, precum și acelea care abia au eșit din nou, sunt prinse și sfășiate fără cruțare.

Entomologul Forel a așeđat un mușinoii lângă un cuib de vespă, așeđat în pământ. Furnicile au blo-cat momentan deschidętura cuibului și au alungat pe rënd pe toți vespăii din cuib, fireșce nu fără oare-cari perderi.

Primăvara, când vrea să ȃasă gândacul de maiu din pământ, de multe ori se poate observă cum pę-trund furnicile de câmp în gaura încă strimță și ucid biata insectă nepregătită la un astfel de atac. Omidele, vermi și larvele de tot soiul cad în chipul acesta jertfă înfricoșatei seminții a furnicilor. Nică chiar in-sectele înaripate nu sunt pe deplin sigure din partea acestor bestiali ucigași. Fluturi, mușce, chiar și melci, cari din întemplerare au ajuns în vr'o parte bântuită de furnici și n'au căutat să scape de cu vreme, sunt ata-cați din partea micilor țalhari, ce pândesc în apropiere. Ba ce e mai mult, chiar și puișorii de paseri din cui-burile așeđate pe pământ sau în tufișuri mai mici, sunt atacați din partea acelei seminții de bandiți, și chinuiți până ce-și dau sufletul.

Și mai periculoase și înfricoșate decât furnicile noastre sunt cele din ținuturile tropice. Când ajunge în Africa de vest vre-o bandă de furnici, așa numite „vânătoare“, să se stabilească în vr'o casă, Negrii își lasă tot ce au, căci știu că ori ce rezistență ar fi za-darnică. Toate lighioanele din și de pe lângă casă, clo-țani, șoareci, șvabi, pașangeni și stelnițe, chiar și șerpi și șopârle, își ȃau catrafusele dinaintea acestor grozavi bandiți și ucigași.

Poesii populare.

— De la Vașcoi în Bihor. —

Pusciū șeaua pe murgul,
Luaiū drumul de-a lungul,
Când fuseiū lângă nana,
Prinse murgul a rînceză,
Drăguța aprinse lumina.
Eū legaiū murgul de fereastă,
Și 'ntraiū la nana 'n casă,
Drăguța-mi puse cina pe masă.
Eū am cinat și-a rămas,
Ea începę a-me muștră,
Că am cinat și la d'alta,
Eū juram și nici prea,
Că scieam că a fast așa.
— Drăguța cine-i vinovat!
Acela pċeară spânzurat,
Cu funia păiengeniului,
De umbra frăgariului.

Din treideci de draguțe a mele,
Nici la una nu pot mere,
Că m'aș duce la una,
Toate se vor supără,
Până umblu pe la toate,
Me cuprinde meadă noapte,
Până merg la cea mai dragă,
Me cuprinde țiuva 'ntreagă.

Cântă păsărica 'n iearbă,
Merge mândra nu me 'ntreabă,
Socoteșci că nu mi-i dragă,
Nu face nimic pentru aceea,
Că sunt mândre câte frunze.
Și vor fi și de-a mele buze,
Că numai ulița voiū trece,
Patru cinci-mi voiū alege,
Și numai ulița am trecut,
Și am aflat pe plăcut.

Trecę trei țile 'n post,
Decând la mândra n'am fost,
Și-o mai trece vre-o trei dulce,
Apoi la mândra moiū duce.

Auđi mândră cucul cântă,
Leși afară și-l ascultă,
Dacă a cântă cucul bine,
Vină mândră după mine,
Dacă a cântă cucul reū,
Poți merge la Dęeu,
Să-ți spue gândul meū.

SALON.

Bibliografie română.

— Raporturi Academiei Române. —

Enea Hodoș: *Manual de istoria literaturii române, Caransebeș 1896.*

Într-o carte de 150 pagini, intitulată „Manual de istoria literaturii române” și publicată la Caransebeș în anul 1896, dl Enea Hodoș își propune să facă cunoscută școlărilor literatura română de la începuturile ei și până în zilele noastre.

Dl Hodoș, după o scurtă introducere, în care explică înțelesul cuvântului *literatură*, intră în enșăși materia, împărțind-o în două mari divisiuni: literatură populară și literatura cultă. Cea dintâi o subimparte iarăș în literatura populară nescrisă și literatura populară scrisă. Această parte a scrierii dlui Hodoș ar fi poate cea mai bună, dacă autorul i-ar fi dat întinderea necesară, dar el se ocupă de densa în mod cu totul sumar. De și citațiunile nu sânt puține, totuș autorul nu i-a jertfit decât 14 pagini, dând câte șapte pagini fiecărei părți, așa încât este cu neputință ca școlarul să-și facă o idee lămurită de cuprinsul și valoarea literaturii populare române.

Partea a doua: „Literatura cultă”, este mai pe larg tratată. Autorul o împarte în patru capitole: 1. Literatura poezilor; 2. Literatura scrierilor bisericăși; 3. Literatura cronicarilor; 4. Literatura gramaticilor.

Desvoltarea dată acestei părți ar fi destul de întinsă și școlarul și-ar pute face dintr'ensă o idee generală despre literatura română, dacă autorul ar fi scris totdeauna din proprie inspirațiune. Fie înse că materia a fost prea vastă, fie că autorul a avut preferințe personale, el nu pare a-și fi dat seama prin sine însuș de întregul material, ci foarte des pare a fi urmat păreri străine anterioare, fără controlul propriu pe care trebuie să-l exerciteze ori-care autor.

Acesta este principalul motiv pentru care nu pot recomandă cartea dlui Enea Hodoș pentru premiul didactic.

Un adevărat manual didactic al istoriei literaturii noastre rămâne de făcut de acum înainte. Poate că dl Hodoș însuș, familiarisându-se tot mai mult cu materia aceasta, va prelucra din nou această scriere a sa și va deveni astfel autorul menit să îndeplinească această sarcină.

I. C. NEGRUZZI.

*

T. Dușescu-Dușu: *Crîng și luncă, versuri, Bucureșci 1898.*
» » » *Freamăt, versuri Bucureșci 1898.*

În publicațiunile sale: a, „Crîng și luncă”, și b, „Freamăt”, ne prezintă dl T. Dușescu-Dușu, în 65 de poezioare, multe și variu impresiuni din adănc simțitorul și idealistul seș suflet, impresiuni căpătate unele de la traiul familiar și de la cel social, altul de la privirea naturii și a femeii, și mai altele încă de la observarea manifestării simțemintelor patriotice și a năzuirilor

omului spre o cultură mai superioară, cu vederi mai largi și mai limpezi, și spre întemeierea unui traiu social mai cu tihnă și armonie, mai altul decât cel din timpurile actuale.

Din aceste felurite impresiuni sufleteșci, dl T. Dușescu Dușu alege numai pe cele mai frumoase, mai sublime și mai fermecătoare, caută pretutindenea să suprindă în ele numai ce înaltă cugetarea și ce înnobilează simțirea și se fereșce cu rigoare de stărnirea unei sensualități josnice. După ce-și formează despre aceste impresiuni câte o imagine cât se poate de limpede și de perfect idealisată, reușeșce mai totdeauna să-i dea o expresiune admirabilă, într'un grai plastic și înflorit și într'un ritm mai fără cusur. Cine va ceti din „Crîng și luncă” mai ales poeziile: Mamă, Credință, Haiducul, Căpitanul Stroie, Nebunul, Christos a Inviol, Desmoștenișii, Tată, Pentru cruce, Hatmanul Răsvan, Îndoială, iar din „Freamăt” poeziile: Răsărit. Mușce Dunărea în vad, Gilda de la Gibraltar, Femeia, etc., nu va pute ca să nu recunoască în dl T. Dușescu-Dușu un poet cu mare și rar talent și însufleșit de idei înalte și de simțeminte nobile, cari contrastează într'un mod foarte îmbucurător cu direcțiunea pesimistă și anihilisătoare de astăzi. Poetul este pretutindenea voșos și plin de viață și de ideal în toate poeziile acestea și pare a fi unul dintre acei poeți români, cari, în creațiunile sale, se inspiră de la recreativul și nesecatul izvor al poeziei populare româneșci și de la tendințele idealiste ale poporului român.

Aceste considerări me fac, domnilor colegi, ca să ve recomand aceste doue cărțicele spre premiare, ca o încurajare bine meritată pentru autorul lor de a continua și mai departe în direcțiunea în care a apucat.

I. G. SBIERA.

Radu D. Rosetti: *O lecție, dramă în 3 acte, Bucureșci 1899.*

Tinărul și talentatul nostru poet dl Radu D. Rosetti, care la concursurile din anii trecuți ale Academiei Române a prezentat volume de poezii, pentru cari a obținut încurajări și laude, de astă dată vine să solicite un premiu cu o lucrare intitulată „O lecție”, dramă în trei acte.

Am început să cetesc cu plăcere noua sa scriere, sperând a găsi în ea dezvoltându-se peripețiile unei drame simple și naturale, plină de simțire, având un fond real și o limbă clară, așa precum îmi închipuesc eu individualitatea literară a autorului.

Și am aflat că lucrarea sa are calități, înse în întregul ei nu intră în condițiunile unei drame.

Actul prim pare a fi începutul unei comedii, în care se discută asupra căsătoriei și care se încheie cu o scenă foarte realistă.

Actul al doilea se prezintă ca o farsă, care ne arată necazurile casnice ale unui poet, vecinic împedat de a pute lucră, conturbat de spălătoreasă, bucătoreasă și de soacră, — având un sfârșit mai mult tragicomic.

Actul al treilea răspundeșce un aer posomorit de dramă, în niște situațiuni oribile și nenaturale, la cari de la un poet gingaș nu ne-am așteptat.

Din această schițare se vede, că scrierea, de care ne ocupăm, nu este o dramă astfel înjghebată precum are să fie o lucrare dramatică. N'are fond unitar, din care trebuie să isvorească toate acțiunile și n'are forma potrivită, prin care se manifestează dezvoltarea piesei.

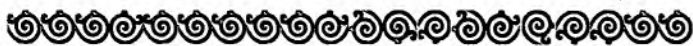

Maî bine aû reuşit părţile vesele, unde vedem strălucind razele unui umor natural, câtă vreme scenele dramatice n'aû nici timbrul adevêrului şi nici puterea dicţiunii.

Aceasta ne îndreptăţeşte a crede că autorul are maî multă inclinaţiune pentru comedie decât pentru dramă. Îl sfătuim dar să părăsească terenul dramei şi să-şi încerce puterile în comedii, în cari poate să obţină succese.

De astă dată n'a reuşit. Dar eşecul acesta poate să-î ofere o bună lecţie, că unde să-şi caute laurii teatrali în viitor.

IOSIF VULCAN.

Agata Bârsescu.

— Portretul pe pagina de frunte. —

Artea teatrală română are zile de serbătoare. Re-numita noastră tragediană, dşoara Agata Bârsescu, care a cucerit lumea germană, debutează în limba roş mână pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti. Acest mare eveniment artistic a electrisat toată suflarea românească şi toate diarele bucureşcene publică raporturi entusiaste.

„Familia“, organ al mişcărilor teatrale de dincoace de Carpaţi, vine şi ea să-şi ia partea din aceasta bucurie şi serbare, ilustrându-şi pagina primă cu portretul marelui artiste.

Dşoara Agata Bârsescu, cu talentul seû fenomenal, ş-a făcut repede renumele pe cariera sa.

Născută la Bucureşti în 1862, ca fiica unui colonel român, a studiat întâi în conservatorul din Bucureşti, apoi a jucat de câteva ori pe scena Teatrului Naţional şi în urmă la stăruinţa reginei Elisabeta — la 1881 s'a dus la Viena, fără să ştie limba germană, dar cu firma hotărâre d'a o studia serios la şcoala de dramă a conservatorului de acolo. Timp de trei ani diligenţa sa a produs minuni. A învăţat atât de perfect limba germană şi a progresat atât de mult în arta sa, încât a obţinut primul premiu, în „Phaedra“.

Abia termină, fu angajată la „Teatrul German“ din Berlin, unde înse n'apucase să joace, căci renumitul director Wildbrandt al Burgteatrului din Viena o invită să debuteze acolo, cu scopul ca apoi s'o angajeze. Tinera artistă primi invitaţiunea şi venind la Viena, în 22 noiembrie 1883 jucă întâia-ooară în Burgtheater în „Hero şi Leandru“ de Grillparzer. Succesul fu neaşteptat de mare. De şi eşită aşă dicând de pe băncile şcolaeli, fără d'a face maî nainte o oare-care şcoală practică, cum de regulă se face pân' a ajunge la un teatru maî mare, dşoara Agata Bârsescu a eşit învingătoare deplin, probând că are un rar talent, un adevêrat caracter tragedian şi că este o artistă perfectă.

De o statură maî mult ca de mijloc, ochi bruneei, o privire pătrunzătoare, un cap frumos, frunte deschisă şi pèr abundant. O voce plină, puternică şi flexibilă în întorseturi. Mimică bine formată. În declamaţie ceva melancolic, adevêrat caracter dramatic. Iată calităţile cari îi asigurau un viitor strălucit.

Succesul fu atât de mare, că pentru al doile debut, în „Deborah“, toate biletele s'aû vândut cu trei zile înainte de reprezentaţie.

A treia-ooară iarăş jucă în „Hero şi Leandru“, deja angajată, în mijlocul elogiilor tuturor diarelor din Viena.

Publicul român din Viena, inspirat de o mândrie naţională, a dat în onoarea artei triumfătoare un banchet cu dans, cu care ocaziune i se făcură entusiaste ovaţiuni. De atunci datează şi portretul din nrul de faţă al revistei noastre.

Şi de atunci şi pân' acuma, artista română a cucerit toate scenele germane, pretotindenî aplaudată şi serbătorită cu entusiasm.

Acum s'a rentors pe câteva seri acolo de unde a plecat, la caminul artistic care i-a inspirat primele aventuri, pe scena Teatrului Naţional, de unde a eşit în lumea mare.

Debutul seû este un şir de festivităţi ale artei teatrale române, de cari Teatrul Naţional n'a maî vădut.

Iată ce scrie „Drapelul“ despre debutul prim:

„Teatrul Naţional eră aseară archiplin. Toată elita capitalei venise să asiste la debutul dinstinsei noastre tragediane, în „Magda“ de Suderman.

„Reprezentaţia de aseară a fost o mare serbătoare care ne-a umplut sufletul de mândrie naţională.

„La apariţia dnei Bârsescu scena a fost inundată de o ploaie de trandafiri aruncaţi din loji de artiştii şi artiste teatrali.

„Eminenta noastră artistă a fost adânc emoţionată de această manifestaţie spontană de admiraţie. Încetul cu încetul recăpătându-şi calmul după emoţia de la începutul primului act, dna Bârsescu ne-a redat în culori vii farmecul puternicului seû talent.

„Incontestabil este de o putere dramatică covârşitoare, de un talent pe care nu-l poţi găsi decât la artiştii de frunte din scenele europene. După Eleonora Duse, care a jucat luna trecută la noi, am simţit aceeaşi emoţiune aseară când am vădut pe Agata Bârsescu.

„E neînchipuit de mare bucuria noastră că avem un aşă de puternic talent, o atât de preţioasă comoară de care, vai, n'am ştiut să n'am putut să ne folosim.

„Jocul natural şi emoţionant al artei, puterea ei dramatică, aû produs în sală un adevêrat deliciu. Toţi erau coprinşi de o nespus de dulce şi profundă emoţiune. A avut momente când a stors lacrămi din ochii spectatorilor.

„Publicul, entusiasmă de calităţile marelui noastre artiste, a rechemat-o cu salve de aplauze de câte cinci ori după actele III şi IV.

„Mărturisim că nu ne aşteptam să o vedem aşă de bine pronunţând româneşte, după atâtă ani de când n'a maî jucat în limba maternă. Are câte-va mici defecte de pronunţat, care de altfel nu pot întuneca cu nimic strălucirea talentului cu care e dotată artista.

„Pecat că ansamblul, afară de dnii Notara şi Petrescu, a lăsat mult de dorit. Trebuia maî potrivit făcută împărţirea rolurilor.

„La eşirea din Teatru un mare număr de studenţi şi public aû dus pe dna Bârsescu în ovaţiuni până la otel.

„Pentru prima oară poate am plecat de la Teatrul Naţional cu inima înălţată mult, foarte mult, şi cu o mare speranţă pentru viitorul artei noastre dramatice“.

Înainte de judecătorul.

— La ilustrația de pe pagina 545. —

Par că e de prisos explicația. O singură privire spre ilustrație ne lămurește numai decât situația.

Înainte de judecătorul stau două femei. Una mai în vârstă, alta mai tinără. Prima pare că acuză, a doua se apără. Deosebirea de ani ne indică și pricina pentru care s'a ridicat aceasta. De sigur o fi gelosia, bată-o focul, s'o bată.

~~~~~

LITERATURĂ.

Știri literare. *Dr. V. Crășescu* (St. Basarabeanu) a scris și lumină în București un roman original intitulat „Ovreur”. — *Dr. Petru Vulcan* a pus sub presă în Constanța un roman intitulat: „Fecioara”, psihologie socială.

Premiile Academiei Române. *Premiul Neuschotz*, de 2000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1903 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Expunerea finanțelor statului român de la 1859 până la 1902, cu o introducere asupra finanțelor Domniilor Regulamentare”. Terminul prezentării manuscriselor la concurs este până la 1 septembrie 1902. — *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1904 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Epoca lui Matei Basarab și Vasile Lupu”. Terminul prezentării manuscriselor la concurs este până la 1 septembrie 1903.

„Enciclopedia Română”, publicată de dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii, a apărut fasc. XVII, în care se termină litera G și care cuprinde și mai multe sute de articole din litera H (până la cuvântul Heliotropism). Acest fascicol este cu deosebire bogat în articole de interes special românesc. Anume găsim multe biografii românești, dintre care amintim: Golesecu, Golia, Gorjan, Gozdu, Grădișteanu, Grama, Gramaticescu, Grandea, Grecean, Grecescu, Grigorcea, Grigorescu, Grigorie mitropolii, Groza, Goran, Gusti, Hacman, Halici, Halip, Hamzea, Haralambie, Haret, Hașdău, etc. Articolul „Gozdu” (din peana competență a dlui P. Cosma) afară de biografia marelui mecenat cuprinde și informațiuni amănunțite despre dezvoltarea și starea fundațiunii cu acelaș nume, din care se susține o mare parte a tinerimei noastre universitare. Titlul „Hașdău” și „Grigorescu” (pictorul, de N. Petrașcu) deasemenea trec peste cadrul unei notițe biografice și sânt articole de interes deosebit. În materie istorică remarcăm art. „Goți” de D. Onciul și „Haliciu”, mitropolia (de C. Auner), apoi dintre cele științifice: Grâne, Gripa, Gușa (de dr. Felix), etc. În materie literară amintim Greaca și Gotica, limba (de dr. Tiktin), literatura greacă (de M. Străjan), etc.

Călimdarul Poporului pe anul 1900, redactat de redacțiunea „Tribunei”, și editat de institutul „Tipografia” din Sibiiu, a apărut cu un cuprins bogat și variat. O lectură foarte interesantă, inzestrată cu multe portrete și ilustrațiuni actuale. Și de asta-dată, forța întregului este rubrica „Răvașul nostru” în care se descrie istoricul anului trecut privitor la noi Români, astfel încât ori care cetitor are înainte-și o oglindă fidelă a anului. În deosebire e bogată partea politică a

răvașului, care se încheie cu Români la Columna lui Traian. Nu mai puțin e interesantă partea culturală-națională, în care se vorbește despre Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român și despre serbările sale de la Deva, — precum și despre avântul ce a luat Societatea pentru fond de teatru român, care la Seliște a fost primită cu atâta căldură. Tărenii cari nu citesc gazete, dar și aceia cari citesc, vor găsi în acest răvaș un resumat complet al fazelor prin cari a trecut națiunea română în anul acesta. De aceea constatăm cu plăcere, că și de asta-dată „Călimdarul Poporului” s'a împlinit chemarea. Este instructiv. O adevărată carte pentru popor.

Protocoloalele congreselor electorale din Sibiiu. A apărut la Sibiiu, din tipografia archidiecezană, în o broșură frumos tipărită: „Protocoloalele congreselor extraordinare naționale-bisericești ale metropoliei Românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania, convocate la Sibiiu, pe 17/29 decembrie 1898 pentru alegerea de metropolit și pe 16/28 maiu 1899 pentru întregirea venitului preoțesc”. Edițiunea metropoliei.

TEATRU.

Teatrul Național din București. *Dșoara Agata Bărsescu* urmează debutul său în mijlocul unui entuziasm nemărginit. Joi a jucat în „Vinovat” de Vostu. Afară de piesele anunțate, va mai juci în: Luisa Miller, Eva, Traian și Andrada, -Odetta, aceasta din urmă vedând scena Teatrului Național întâia-ori.

SCULPTURĂ.

Monumentul drului Davila. Una din figurile cele mai simpatice și mai interesante a fost în România neuitatul dr. Davila. Prin spiritul-îi ager și inventiv, prin puterea-îi de inițiativa, prin cunoștințele variate, dar mai cu seamă prin tăria-îi incomparabilă de muncă, el s'a înscris numele cu litere de aur în cartea regenerării culturale a patriei adoptive. El a fost în România întemeietorul primelor școale de medicină, de veterinarie și de farmacie, de laboratorie chimice și de ambulante sanitare etc. În vederea acestor mari merite, îndată după moartea lui s'a și instituit un comitet, care să-î ridice un monument. Spre scopul acesta s'a și adunat 30.000 lei. Dar monumentul nu s'a făcut. Acum mai mulți medici fruntași din București au luat idea și au constatat că fondul adunat a crescut la suma de 40.000 lei. Tot atunci, scrie „Drapelul”, s'a mai decis ca monumentul să conște dintr'o mare statuă de bronz pe un frumos postament, și ca ambele să fie lucrate în țară, iar nu în străinătate. Pentru activarea lucrărilor s'a ales o comisiune de trei, compusă din dnii dr. Teodory, Severeanu și Grecescu, care să studieze amănuntele cestiunei și să refere. La 26 octombrie, comisiunea s'a întrunit în atelierul dlui sculptor Carol Storck (calea Rahovei), unde a și găsit o machetă modelată în lut, reprezentând pe întrepidul Davila, și căreia menționații delegați i-au adus câteva modificări folositoare. Dl Storck a fost rugat să prezinte desemnul mai multor modeluri, de diferite dimensiuni și în atitudine variate, însoțite de costul fiecăruia, ca astfel comisiunea să se prezinte comitetului cu propunerii concrete. Statua va fi lucrată mai întâi în lut și apoi în gips, ca după dânsa să se toarne în bronz.

Monumentul de la Tulcea. Dorobanțul de bronz ce urmează a fi așezat la monumentul comemorativ al reanexării Dobrogei de patria-mumă a sosit la Tulcea. Cât privește vulturul, el e deja pus în lucrare. Acest vultur se va turna de sculptorul Monaretti, acelaș care a lucrat și dorobanțul. De asemenea sculptorul Bălăcescu a sosit în Tulcea spre a instala dorobanțul pe soclul seü de la dreapta monumentului comemorativ.

BISERICĂ și ȘCOALĂ.

Alegeri pentru congresul din Sibiu. În diecesa Caransebeșului s'au ales din cler, în cercul Caransebeșului: Prea Cuv. Sa Dl archimandrit Filaret Musta. În cercul Mehadiiei protopresbiterul Mihail Popoviciu. În cercul Lugoșului protopresbiterul dr. George Popoviciu. În cercul Jebeliului dr. Traian Badescu, secretar consistorial. În cercul Verșetului protopresbiterul Caransebeșului Andrei Ghidiu. În cercul Oraviței protopresbiterul Ioan Pinciu. În cercul Făgetului protopresbiterul Sebastian Olariu. În cercul Iamului protopresbiterul Filip Adam. În cercul Petrovoselo protopresbiterul Trifon Miclea.

O serbare școlară în Pociu. Cu ocaziunea serbătoarei archangelei Michail și Gavril s'a ținut în comuna Pociu, la marginea extremă a elementului românesc în Bihor, o frumoasă serbătoare școlară, aranjată în onoarea episcopului diecesan Mihail Pavel de către cei doi învățători români de acolo, fiind de față tot poporul. Serbarea s'a ținut după serviciul dumnezeesc în școala băeților și s'a deschis cu cântarea: „Împărate domn ceresc“, după care dl Ioan Kerezsi, administratorul parohiei, a rostit o cuvântare despre însemnătatea zilei. Dl Ales. Mureșanu, învățătorul școlii de fetițe, a făcut biografia episcopului Pavel. Corul fetițelor a cântat: „Un vis frumos e visul meu“. Școlarul Ioan Marinceș a declamat poezia „Muntele de foc“ de Alexandri. Învățătorul P. D. Kardos citește o lucrare intitulată: „Luptele Romanilor cu Daci“. Corul băeților a cântat: „Luna doarme“. Școlărița Florica Seleş a declamat poezia „Furtuna“. Dl adm. parochial I. Kerezsi încheiă serbarea prin câteva cuvinte bine simțite. Cu bucurie luăm act de aceasta manifestație culturală națională și felicităm pe cei ce au aranjat-o.

Sfințire de biserică în Soborșin. Pr. SSa episcopul Iosif Goldiș la 8/20 novembre a sfințit biserică nouă gr. or. din Soborșin, comitatul Arad. La miașădi a fost un prânz comun, iar seara petrecere cu dans în otelul „Cerbul de aur“.

Școli românești în Salonic. La 27 octombrie v. (8 novembre n) s'a deschis la Salonic școala comercială română, despre care am mai vorbit în coloanele revistei noastre. În această școală, organizată ca școlile de comerț din România, se vor predă materiile următoare: limbile română, franceză, turcă, germană și greacă; comptabilitatea, geografia, istoria, științele fizice și chimice, caligrafia, desemn, gimnastica și musica. Personalul școlii se compune din dñii Dimonie, director al școlii, P. Papahagi, director al internatului, G. Cionga, S. Saru, N. Papahagi, S. Negrescu, M. Pclețaru, D. Bițola și N. Rusu. Tot la Salonic, ne spune „Timpul“, s'a mai înființat o școală primară românească.

Școală italo română în Istria. Aflăm din „Tribuna“, că s'a pornit o serioasă acțiune în favorul fra-

ților nostri din Istria. E vorba să se înființeze o școală italo-română într'o comună mai mare din Istria, în care locuiesc Români.

Adunări învățătoresci. *Despărțământul Alba-Iulia* a Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din archidieceza Blașului a ținut adunarea sa generală în comuna Oieșdea la 18 novembre n. sub presidiul dlui Ioan Pampiu. — *Despărțământul Reghin* al aceleiași reuniuni s'a întrunit în adunare generală în comuna Chiheriul-de jos la 19 novembre. — *Despărțământul Bocșei* al reuniunii învățătorilor români gr. or. de la școlile profesionale din diecesa Caransebeșului a ținut adunarea sa generală în Bocșa-montană la 28 octombrie (9 novembre) sub presidiul dlui Ioan Marcu. — *Despărțământul Morlaca* al Reuniunii învățătorilor gr. c. din archidieceza Blașului s'a întrunit în adunare generală în Poeni, la 8/20 novembre, sub presidiul dlui Ioachim Lucaci, notar dl Ioan Mango.

*****

C E E N O U.

Hymen. *Dl Grigoriu Paliu*, învățător gr. or. român în Jebel, s'a logodit cu dșoara Eugenia Lungu, fiica învățătorului Nicolae Lungu din Vranj. — *Dl Alexandru Putic*, învățător în Ianova, s'a logodit cu dșoara Sidonia Niga din Arad.

Reuniunea femeilor române din Abrud ș-a ținut adunarea generală în 1 octombrie sub presidiul dnei Ana Furdui, fiind presidenta dna Ana Filip în doliu. Memoria regretatului A. Filip s'a eternizat în procesul verbal. S'a constatat, că reuniunea are 11.167 fl. 94 cr. și casele donate de Ioan Vișa și dna Iulia Vasiiu, în valoare de 4000 fl. Reuniunea mai are un fond pentru pomul de Crăciun în suma de 197 fl. 36 cr. și fundațiunea Zoe și Cornelia Girma, care s'a urcat la 641 fl. 47 cr. Dnei casiere Silvia Cirlea i se votează absolut și mulțumită.

Reuniunea economică din Orăștie s'a constituit la 3 novembre sub presidiul adhoc al dlui dr. Ioan Mihu. Comitetul s'a compus astfel: Dr. Ioan Mihu președinte; Vasile Domșa și Aurel P. Barcianu vice-președinți; Ioan Moța secretar; Petru Belci cassar și Constantin Baicu econom; iar în comitet: Ioan Mihaiu, dr. Aurel Muntean, dr. Silviu Moldovan, Nicola Vlad, Ioan Lazaroiu, Daniil David, Irimie Boca și Dumitru Rob din Orăștie; mai departe Nicola Andreiu din Căstău, Ioan Fleșeriu din Romos, Iosif Indrieș din Băcăiuți și Nicolae Michailă din Vinerea.

O nouă reuniune de femei. În comuna Bucum-Șeasa s'a înființat de curând o nouă reuniune de femei, cu numele „Reuniunea femeilor române din Bucum-Șeasa“ având de scop ajutorarea școlarilor săraci. Reuniunea s'a constituit sub presidiul învățătoarei, fiind secretar parocul de acolo, votându-se și statutele. În comitet sânt 15 femei și 4 bărbați de încredere. Îndată s'a și încasat peste 100 fl.

Noü doctor în drept. Dl Stefan Rozvany, candidat de avocat în Arad, a fost promovat la universitatea din Budapesta, doctor în științele de drept.

Ateneul Român din București. În cursul lunii noiembrie vor începe la Ateneul Român conferințele anuale. La redeschiderea conferințelor dl V. A. Urechia, vice-președinte, va celî darea de seamă despre activitatea societății Ateneului și apoi dl N. Xenopol va ține prima conferință.

Femeie dr. de medicină la București. Dșoara dr. Virginia Alexandrescu a fost numită în postul de medic secundar la serviciul II-lea medical de la spitalul Filantropia, pendinte de eforia spitalelor civile din București, provisoriu până la concurs.

Proces de presă în Oradea-mare. Mercurii la 10/22 l. c. s'a pertractat la juriul din Oradea-mare procesul de presă intentat pentru calumnie și ofensă de dl dr. Demetriu Magdu avocat în M. Radna, contra dlui Ioan Russu Șirianul ca redactor răspunzător al ziarului „Tribuna Poporului” pentru o notiță din acel ziar, privitoare la dl Magdu. Acusa a fost susținută de însuș acuzatorul, iar apărarea de către dl dr. Aurel Lazar avocat în Oradea-mare. Jurații au pronunțat verdict de achitare, în urma căruia tribunalul a achitat pe acusat și a condamnat pe acuzator să plătească spesele în suma de 50 fl.

Pelerinaj la mormântul lui Eminescu. Cetim în „Drapelul” că luni după ameață a fost un pelerinaj la mormântul nemuritorului poet Mihail Eminescu. S'a depus o prea frumoasă coroană. S'au rostit câteva discursuri mișcătoare și s'a hotărât a se face procesiuni în fiecare an la mormântul poetului.

Bulgarii emigrează din Dobrogea. Un număr de vr'o 40 familii bulgare, din cătunul Chan-ghiof, comuna Bei-dant, județul Tulcea, se prepară a emigra în Bulgaria. Dintre numiții vr'o 15 s'au și dus în Bulgaria spre a-și căuta loc de stabilire.

Harta României pe jumătate de bob de fasole. În penitenciarul de la Văcărești, aproape de București, s'a arangiat zilele trecute o expoziție din obiectele lucrute la diferite închisori din țară. Din aceste unele se vor trimite la expoziția din Paris. Se distinge ca curiozitate! harta României desemnată pe jumătate bob de fasole, cu numele tuturor orașelor și țințor cu cari se mărginește. Lucrarea e făcută de N. Botez, condamnat la deșe ani.

Mare loterie filantropică va avea loc în curând în favorul policliniceii din Budapesta. Se oferă deci publicului posibilitatea rară, ca prin mici ofrande pe altarul Fortunei să contribuie la realizarea unui scop filantropic asigurându-și totodată mari șanse de câștig, care eventual insușit și înmiiț îi va răsplăti ofrandele date pentru scopul loteriei. La cele 6 sortiri ale loteriei, cari se vor efectui în timpul dintre 4 ianuarie până la 6 martie a. v. se va sorti un câștig principal în valoare de 100.000 coroane, câte 5 câștiguri principale de 20.000 cor. și afară de acestea un foarte mare număr de câștiguri mai mici, în valoare până la 5000 cor. Cel mai mare câștig posibil înșe e 200.000 coroane, fiind că toate losurile — chiar și cele sortite deja — au valoare pentru toate sortirile și astfel, într'un cas de noroc deosebit, toate cele 6 câștiguri principale pot fi câștigate cu unul și acelaș los. La dorință, câștigurile se răscumpără în bani gata, detragându-se 20% din valoarea lui. Un los, valabil pentru toate șese sortirile, costă 1 cor. (50 cruceri).

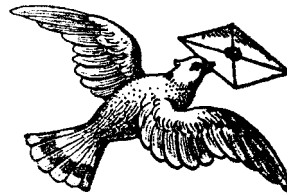
† **Ecatarina Gall**, consoarta dlui Iosif Gall, membru al casei magnaților, a încetat din viață, în Luca-reș, la 2/14 novembre și s'a înmormântat la 17 l. c. în cimiteriul gr. or. sêrbesc din Timișoara.

Au mai murit: *Maria Carolina Pop n. Dragoș*, soția preotului gr. c. I. Pop din Cerneșci, la 11 nov., în etate de 67 ani; — *Dariu Vuculescu*, învățator gr. or. în Lipova, la 5/17 novembre, în etate de 21 ani.

Apare duminica. Abonament pe an 8 fl., pe 1/2, dean 4 fl., pe 3 luni 2 fl. Pentru Romania pe an 20 lei

Mulțămită publică. Adânc mișcat de condolița manifestată din multe părți, față de pierderea repentină a neuitavei mele soție, și nêșind în stare cu sufletul meu adânc rănit a mulțami fiecăruia separat pentru participarea la alinarea durerii mele nemărginite, vin prin aceasta a exprima profunda mea mulțumită tuturor, cari și-au manifestat condolița fie în scris, fie cu trimiterea de cununii, saũ cu asistarea la ceremoniile funebrale. *Lucareș, luna novembre 1899. Dr. Iosif Gall.*

Poșta redacției.

Visătoarea. Constatăm cu plăcere, că ați făcut progres în limbă, dar încă n'ați atins nivelul perfecțiunii. Frasele nu sânt încă totdeauna destul de clare, ba auneori au rămas tot greoaie. Tindeți a scrie cât mai simplu, cât mai natural, așa cum se vorbește. Încât pentru fond, acela poate fi prea bun pentru o țesă școlară, nu se potrivește înșe pentru publicitate care cere idei noi și nu se mulțumește cu naivități usate.

Victoria. Cele trimise sânt niște încercări foarte primitive.

Eisenstadt. Am cetit-o numai decăt. Pentru noi nu e potrivită. Poate în vr'o poezie pentru popor.

O epistolă — poveste. De ce atâte vorbe pentru a spune atât de puțin? Scrie numai atunci dacă ai vr'un subiect și când ai ceva de spus. A repeta acelaș lucru, din frasă 'n frasă, numai cu alte cuvinte, nu va să dică a scrie ceva vrednic de publicitate.

In pădure. O fantasmă fără nici un mieș real. Pecat, căci mănuești bine limba.

In farmece de lună. Prea măestrit și de aceea neclar.

Nevesinje. S'a trimis.

Gazel. Tocmai vedem că a apărut alurea. Noi n'am fi publicat-o.

Blaș. Sonet. Nu se poate. Poate mai târziu vei i buti mai bine.

Călindarul săptămânei.

Dum. XXIII, după Rosalii Ev. a 8-a, dela Luca, c. 16. gl. 6. a inv. 1.

Ziua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele.
Duminică	14 † S. Apost. Filip	26 Conrad	7 28 3 37
Luni	15 SS. M. Gurie Sams.	27 Virgilius	7 29 3 36
Mărti	16 † Ap. și Ev. Mateiu	28 Gunther	7 31 3 35
Mercuri	17 Păr. Grig. Neoces.	29 Eberhard	7 32 3 34
Joi	18 S. M. Plat și Rom.	30 Andreiu	7 34 3 34
Vineri	19 Prof. Avide	1 Dec. Oscar	7 35 3 33
Sambătă	20 Păr. Grigorie	2 Candida	7 37 3 32

Proprietar, redactor răspunzător și editor:
IOSIF VULCAN. (STRADA ÁLDÁS NR. 296 b.)

Pentru toate cele

6

trageri ale loteriei de binefacere în folosul spitalului Societății clinice din Budapesta costă un los numai o coroană

Câștigul principal în valoare de 100.000 coroane, 5 à 20.000 cor. etc. etc. pe cari întreprinderea le răscumpără detragând 20%.

Prima tragere nesmintit în 4 ianuarie.

Comande efectuează prompt: biroul de loterie al loteriei de binefacere Budapesta IV Kossuth Lajos utca 1.

În Oradea-mare: Kiss Dávid, trafică de specialități și Cassa de păstrare „N.-Varadi takarékpénztár“.

(2-7)